

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«МЕДСЕСТРИНСТВО В ХІРУРГІЇ»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Освітній ступінь	Бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна Навчальний план 2022 р.
Групи	ІМСв-21
Мова викладання	Українська
Кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра Хірургічних дисциплін і невідкладних станів
Викладачі курсу	Похмурський В.В. , к. мед. н., доцент
Консультації	Відповідно до розкладу консультацій. Можливі он-лайн консультації через ZOOM, Meet, або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка курсу	https://vl.lma.edu.ua/course/view.php?id=173
Опис навчальної дисципліни	Кількість кредитів – 5 Загальна кількість годин – 150 Модулів – 1 Рік підготовки – I Семестр – II Лекції – 20 год Практичні заняття – 36 год Самостійна робота – 94 год
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Медсестринство в хірургії» є нормативною дисципліною зі спеціальності 223 Медсестринство. Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати здобувачам освіти необхідні знання для опанування дисципліни, що є важливою для майбутньої професійної медсестринської діяльності, оскільки дозволяє засвоїти студентами базові теоретичні та практичні знання з хірургії. Предметом вивчення навчальної дисципліни є хірургічні захворювання, ушкодження і травми, які потребують невідкладної хірургічної допомоги; алгоритми надання невідкладної допомоги у разі тяжких, загрозливих для життя станів на догоспітальному етапі та в різних закладах охорони здоров'я (ЗОЗ), у тому числі в амбулаторіях сімейного типу.
Мета та цілі курсу	Метою викладання навчальної дисципліни є: підготовка сестер медичних до самостійної роботи в закладах охорони здоров'я (ЗОЗ); отримання знань щодо діагностичних критеріїв основних хірургічних захворювань, травм – для надання кваліфікованої медичної допомоги в межах посадових обов'язків сестри медичної-бакалавра. Основними завданнями вивчення дисципліни є: отримання знань з хірургії для використання їх при наданні допомоги пацієнтам хірургічного профілю.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

- правила підготовки пацієнта до обстежень;
- принципи підготовки пацієнта до операції;
- правила проведення премедикації;
- алгоритми надання невідкладної допомоги при станах, що загрожують життю пацієнта;
- принципи догляду за пацієнтами в післяопераційному періоді в залежності від проведеної операції;
- принципи профілактики післяопераційних ускладнень;
- основні принципи обстеження хірургічного пацієнта;
- принципи оцінювання загального стану пацієнта, діагностику ушкоджень і хірургічних захворювань;
- алгоритми надання першої медичної допомоги;
- основи профілактики захворювань;
- основні принципи догляду за важкохворими та профілактики ускладнень;
- основні принципи спілкування з пацієнтами, родичами пацієнтів;
- правила етики та деонтології у професійній діяльності;
- алгоритм надання невідкладної медичної допомоги потерпілим при нещасних випадках: травмах опорно-рухового апарату, електротравмах, утопленні, опіках, перегріванні, холодовій травмі;
- чинні нормативно-директивні документи МОЗ України;

вміти:

- підготувати пацієнта до діагностичних та лікувальних маніпуляцій;
- проводити психологічну підготовку пацієнта перед маніпуляціями та операцією;
- проводити премедикацію перед плановою та екстреною операціями;
- забезпечити догляд за пацієнтом в післяопераційному періоді;
- проводити профілактику пролежнів та інших ускладнень;
- оцінювати загальний стан пацієнта;
- діагностувати стани, які потребують невідкладної допомоги;
- надавати невідкладну допомогу при станах, що загрожують життю пацієнта;
- проводити іммобілізацію ушкодженої ділянки тіла;
- накладати м'які пов'язки на різні частини тіла;
- доглядати за важкохворими пацієнтами;
- доглядати за пацієнтами з трахеостоמוю;
- доглядати за пацієнтами з гастростоמוю, колостоמוю, цистоостоמוю;
- вести медичну документацію;
- виконувати маніпуляції за призначенням лікаря;
- спілкуватися з пацієнтами, їх родичами та колегами, дотримуючись принципів етики та деонтології;
- виконувати професійні обов'язки в операційній та перев'язувальній;
- оцінювати загальний стан пацієнта, місцеві зміни, діагностувати хірургічні захворювання та невідкладні стани;
- надавати невідкладну допомогу на догоспітальному етапі;
- відновлювати прохідність дихальних шляхів;
- видаляти сторонні тіла з дихальних шляхів;
- проводити ШВЛ різними способами;
- робити непрямий масаж серця;
- здійснювати догляд за хворими в термінальних станах;
- дотримуватися правил техніки безпеки під час роботи з медичним інструментарієм, обладнанням, кров'ю та біологічними рідинами організму.

Програмні

ПРН01. Проводити медсестринське суб'єктивне та об'єктивне обстеження

<p>результати навчання</p>	<p>різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані дані. ПРН02. Проводити медсестринську діагностику: виявляти та оцінювати проблеми пацієнта. ПРН03. Планувати медсестринські втручання та реалізовувати їх. ПРН04. Здійснювати контроль за роботою молодшого медичного персоналу та станом інвентарю. ПРН05. Контролювати виконання правил внутрішнього розпорядку персоналом та пацієнтами з дотримання заходів санітарно-гігієнічного режиму в палатах та медичних кабінетах. ПРН06. Здійснювати медсестринське адміністрування. ПРН09. Виконувати медичні маніпуляції з метою забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму. ПРН10. Належно виконувати медичні маніпуляції з метою забезпечення особистої гігієни пацієнта. ПРН11. Виконувати найпростіші методи фізіотерапії. ПРН12. Координувати дії за допомогою поєднання декількох навичок для забезпечення харчування пацієнта. ПРН13. Належно виконувати медичні маніпуляції з метою проведення заходів щодо стабілізації функціонального стану організму. ПРН14. Виписувати, зберігати та застосувати фармакологічні засоби. ПРН15. Вміти підготувати пацієнта, здійснити забір і скерування біологічного матеріалу на лабораторне та інструментальне дослідження. ПРН16. Надавати екстрену долікарську медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного стану. ПРН17. Здатність до точності при здійсненні взаємозалежних медсестринських функцій. ПРН18. Планувати і проводити профілактичні та протиепідемічні заходи щодо інфекційних хвороб. ПРН19. Організовувати та проводити навчання пацієнтів та членів їхніх родин з медичних питань. ПРН20. Проводити медико-гігієнічну пропаганду. ПРН21. Належно вести відповідну медичну документацію.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>Дотримання принципів академічної доброчесності Не толеруються жодні форми порушення академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей. Під час виконання письмових контрольних робіт, модульних контрольних, тестування, підготовки до відповіді на екзамені користування зовнішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.</p> <p>Дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології Підчас занять здобувачі освіти діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Академії. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами.</p> <p>Відвідування занять Студенти повинні відвідувати усі лекції, заняття курсу та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.</p> <p>Політика дедлайну Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених курсом і визначених для виконання усіх видів робіт.</p> <p>Порядок відпрацювання пропущених занять Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається згідно</p>

з графіком відпрацювань та консультацій. Відпрацювання пропущених занять з поважної причини може проводитися також у любий зручний час для викладача. Перескладання підсумкової оцінки з метою її підвищення не допускається, окрім ситуацій передбачених нормативними документами Академії, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини.

СТРУКТУРА КУРСУ

ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Травми та хвороби голови	2
2	Травми та хвороби шиї, її органів	2
3	Травми та хвороби органів грудної порожнини	2
4	Хвороби грудної залози	2
5	Травми живота	2
6	Хвороби органів черевної порожнини	2
7	Травми та хвороби органів сечової системи	2
8	Хвороби органів чоловічої статеві системи	2
9	Травми та хвороби хребта, тазу	2
10	Хвороби судин кінцівок	2
	Разом:	20

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Медсестринський процес при травмах та хворобах голови	4
2	Медсестринський процес при травмах та хворобах шиї	4
3	Медсестринський процес при травмах та хворобах органів грудної порожнини	4
4	Медсестринський процес при травмах живота	4
5	Медсестринський процес при хворобах органів черевної порожнини	4
6	Медсестринський процес при травмах та хворобах органів сечової системи	4
7	Медсестринський процес при хворобах органів чоловічої статеві системи	4
8	Медсестринський процес при травмах та хворобах хребта, тазу, судин	4
9	<i>Модульний контроль I.</i> Медсестринський процес при травмах та хірургічних хворобах	4
	Разом:	36

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Вроджені вади обличчя	4
2	Алгоритм невідкладної допомоги при опіках стравоходу	4
3	Вади розвитку шиї	4
4	Хірургічні захворювання щитоподібної залози	4
5	Емпієма плеври	4
6	Рання діагностика пухлин грудної залози	4
7	Особливості догляду за пацієнткою після мастектомії	4

8	Невідкладна допомога у випадку відкритого ушкодження живота	4
9	Догляд за пацієнтами з калоприймачем	4
10	Аномалії розвитку прямої кишки	4
11	Методи діагностики пухлин прямої кишки	4
12	Підготовка урологічних пацієнтів до інструментальних та лабораторних досліджень	4
13	Фактори ризику і методи діагностики раку нирки	4
14	Пухлини статевої системи у чоловіків	4
15	Особливості діагностики та лікування крипторхізму	4
16	Транспортна іммобілізація при травмах хребта, тазу	4
17	Рання діагностика вродженого вивиху і дисплазії кульшових суглобів	4
18	Методи профілактики викривлень хребта у дитячому та підлітковому віці	4
19	Метастатичні ураження кісток	4
20	Фізіотерапевтичні аспекти лікування травматологічних пацієнтів	4
21	Невідкладна допомога при гострому тромбозі артерій	4
22	Особливості харчування при сечо-кам'яній хворобі	4
23	Особливості догляду за пацієнтами з травмою хребта	3
24	Скласти таблицю дифдіагностики запальних захворювань живота	3
	Разом:	94

<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна (базова):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Желіба М. Д., Хіміч С. Д., Герич І. М. Загальна хірургія. - Київ : Медицина, 2018. 2. Лисенко Б.П., Шейко В.Д., Хіміч С.Д та ін. Хірургія: підручник: К.: ВСВ "Медицина", 2010. 3. Ахтемійчук Ю.Т., Вовк Ю.М., Дорошенко С.В. Оперативна хірургія. К.: ВСВ "Медицина", 2010. 4. Березницький Я. С, Вільцанюк О.А, Желіба М.Д.та ін. Хірургічні хвороби: - Медицина, 2017. 5. Іфтодій А.Г., Пішак В.П. Хірургічні хвороби. Підручник: Частина 1: - Чернівці, 2007. <p>Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гринчук Ф.Ю, Білоокий В.А, Полянський І.П. Гострі хірургічні захворювання органів черевної порожнини: Букрек, 2012. 2. Корік В.Є., Жидкова С.А. «Військово-польова хірургія: підручник»: Центр учбової літератури, 2018.
<p>Поточний та підсумковий контроль</p>	<p>Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті з обов'язковим виставленням оцінки за результатами практичної роботи, фронтального індивідуального опитування та тестового контролю.</p> <p>Модульні контролю: у вигляді тестів та ситуаційних задач.</p> <p>Підсумковий контроль: диф. залік.</p>
<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Під час навчального процесу будуть використовуватися методи: лекції, презентації, дискусії.</p> <p>У разі роботи в дистанційному режимі використовуватиметься віртуальне навчальне середовище MOODLE.</p> <p>Лекції будуть вестися за допомогою програм електронної комунікації Zoom, Meet чи аналогічних.</p> <p>Поточна комунікація з викладачем буде здійснюватися в соціальних мережах Viber, WhatsApp (за вибором академічної групи).</p>
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>У звичайному режимі навчання. Вивчення курсу передбачає приєднання</p>

кожного студента до навчального середовища MOODLE.
У режимі дистанційного навчання під час карантину вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного студента до програм ZOOM, або Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку студент має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.

Критерії оцінювання

Схема нарахування та розподіл балів

Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО	ECTS	За національною шкалою
Модуль 1									
T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО				
4	4	3	73	75	74	74	74	C	добре

T₁ – T_n – теми занять до модульного контролю 1;
 САП – середнє арифметичне усіх позитивних оцінок в національній шкалі, яке переводиться у 100 – бальну шкалу;
 МК - модульний контроль;
 МО (модульна оцінка) – середнє арифметичне САП та МК;
 СМО (семестрова модульна оцінка) – це середньоарифметична МО;
 ПМО (підсумкова модульна оцінка) – виставляється в кінці вивчення дисципліни за 100 – бальною шкалою, національною шкалою та ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A
80-89	добре	B
70-79	добре	C
60-69	задовільно	D
51-59	задовільно	E
35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Оцінка стану хворого з черепно-мозковою травмою.
2. Накладання оклюзійної пов'язки при закритому пневмотораксі.
3. Переведення клапанного пневмотораксу у відкритий.
4. Виготовлення дренажу по Бюлау для дренажу плевральної порожнини.
5. Накладання ватно-марлевих кілець Дельбе.
6. Догляд за дренажами плевральної порожнини.
7. Накладання пов'язки при переломі ребер.
8. Створення дренажного положення хворому.
9. Надання першої допомоги при проникаючому пораненні живота з випадінням петлі кишківника.
10. Надання першої допомоги при непроникаючому пораненні живота.
11. Надання першої допомоги при шлунково-кишковій кровотечі.
12. Демонстрація визначення симптому Щоткіна-Блюмберга.
13. Перша допомога під час блювання.
14. Догляд за порожниною рота після блювання.
15. Надання першої допомоги при травмі сечостатевого органу.
16. Надання першої допомоги при гострій затримці сечі
17. Підготовка хворого до хромоцистоскопії.
18. Проведення катетеризації сечового міхура.
19. Накладання еластичного бинта після флебектомії.
20. Пальцеве притиснення плечової артерії.
21. Накладання тиснучої пов'язки.
22. Накладання кровоспинного джгута.
23. Накладання джгута-закрутки.

24. Проведення тугої тампонади рани (на муляжі).
25. Накладання кровоспинного затискача на судину (на муляжі).
26. Застосування міхура з льодом.
27. Накладання транспортної шини Крамера при переломі однієї з кісток гомілки.
28. Накладання транспортної шини Крамера при переломі двох кісток гомілки.
29. Накладання транспортної шини Крамера при переломі кісток передпліччя.
30. Накладання транспортної шини Крамера при переломі плечової кістки.
31. Накладання транспортної шини Дітеріхса.
32. Проведення транспортної іммобілізації при пошкодженні ключиці.
33. Проведення транспортної іммобілізації при пошкодженні кісток таза, хребта.
34. Проведення транспортної іммобілізації при черепно-мозковій травмі.
35. Проведення транспортної іммобілізації підручними засобами.
36. Надання спеціального положення хворому для транспортування в медичні заклади.
37. Надання невідкладної допомоги при забитті м'яких тканин.
38. Надання невідкладної допомоги при відкритому переломі.
39. Надання невідкладної допомоги при закритому переломі.
40. Видалення сторонніх тіл із верхніх дихальних шляхів.
41. Тактика сестри медичної при сторонніх тілах стравоходу.
42. Надання невідкладної допомоги при хімічних пошкодженнях стравоходу.
43. Надання невідкладної допомоги при хімічних опіках шкіри.
44. Проведення штучної вентиляції легенів та закритого масажу серця.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФ.ЗАЛІКУ

1. Травми головного мозку. Види травм. Невідкладна допомога. Лікування.
2. Травми кісток черепа, їх види, невідкладна допомога та лікування.
3. Закрита травма грудної клітки. Невідкладна допомога. Лікування.
4. Відкрита травма грудної клітки. Проблеми пацієнтів та їх вирішення. Невідкладна допомога. Лікування.
5. Травми хребта. Класифікація. Невідкладна допомога.
6. Травми кісток тазу. Невідкладна допомога.
7. Хірургічна інфекція. Класифікація. Місцеві та загальні прояви гнійної хірургічної інфекції.
8. Місцева гнійна хірургічна інфекція: флегмона, карбункул, лімфаденіт. Збудники. Сприятливі фактори.
9. Місцева гнійна хірургічна інфекція: фурункул, бешиха, гідраденіт. Збудники. Сприятливі фактори.
10. Остеомієліт. Класифікація. Методи діагностики та лікування.
11. Сепсис. Класифікація. Методи діагностики та лікування.
12. Анаеробна інфекція. Газова гангрена, її збудники. Форми газової гангрені.
13. Правець. Причини розвитку, сприятливі фактори.
14. Хірургічний туберкульоз. Класифікація. Фази перебігу.
15. Захворювання артерій нижніх кінцівок. Облітеруючий атеросклероз та облітеруючий ендартеріт. Сприятливі фактори. Лікування та догляд.
16. Варикозне розширення вен нижніх кінцівок. Сприятливі фактори.
17. Проривна виразка шлунка та дванадцятипалої кишки. Стадії розвитку.
18. Шлунково-кишкові кровотечі. Частота виникнення.
19. Травми живота.
20. Кили живота. Сприятливі фактори.
21. Кишкова непрохідність.
22. Гострий апендицит.
23. Гострий панкреатит. Сприятливі фактори. Класифікація.
24. Гострий холецистит.
25. Нирковокам'яна хвороба.
26. Захворювання передміхурової залози (аденома, простатит).
27. Запалення сечового міхура.
28. Випадіння прямої кишки.
29. Пухлини прямої кишки.

